

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Mfv.I.10.195/2019/4.

A tanács tagjai: . Hajdu Edit a tanács elnöke
. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró
. Rózsavölgyi Bálint bíró

A felperes:

A felperes képviselője:
. Serfőző Henrik Olivér ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:
. Fodor András ügyvéd

A per tárgya: munkáltatói intézkedés jogellenességének
megállapítása és jogkövetkezményei

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650.425/2018/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 65.M.3152/2017/10.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650.425/2018/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - 15 nap alatt - 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az államot terheli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 1999. június 1-től állt az alperes alkalmazásában számvevő tanácsos, majd számvevő főtanácsos munkakörben. A reá vonatkozó alapilletmény 100 %-os beállási szintje 2017. október 1-jét követően 868.560 forint volt.
- [2] A felperes 2016. október 1-je és 2017. szeptember 30-a között eltelt időszakban hat projektben vett részt, melyekre a projekt ellenőrzés vezetőjétől minden esetben az alperes által rendszeresített munkaértékelő lapon rögzített teljesítményértékelést kapott. Három projektben megfelelő, háromban pedig kiváló minősítést ért el.
- [3] A felperessel 2016. november 27-én írásba foglalt szóbeli figyelmeztetést közöltek. Ennek indokolása szerint a **H... Sz.... Sz.... N...** Kft-vel kapcsolatban készült számvevői munkaanyagban az általa tett egyes megállapítások hiányosak, nem teljes körűen megalapozottak, illetve jogszabályhelyi hivatkozásokkal nem megfelelően alátámasztottak. Az intézkedés ellen jogorvoslati lehetőséget nem biztosítottak.
- [4] A figyelmeztetéssel kapcsolatosan a felperes észrevételeket tett, amelyben kifogásolta, hogy munkájával kapcsolatosan kizárólag általános jellegű problémákat fogalmaztak meg, melyek konkrét tartalma előtte nem ismertek, így érdemben védekezni sem tud. A felperes észrevételeit az alperes a továbbiakban nem vizsgálta, ügyében nem hallgatta meg, a figyelmeztetés alapjául szolgáló munkaanyagot nem bocsátotta rendelkezésére.
- [5] A felperes 2017. október 27-én kapta kézhez az alperes október 24-én kelt iktatószámú kinevezés módosítást tartalmazó okiratát, amely alapilletményét 2017. október 1-től kezdődően 10 %-os mértékben csökkentette, 90 %-os alapilletmény beállási szintje így 781.704 forint lett.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [6] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes kinevezés módosítása jogellenes és erre tekintettel 253.619 forint elmaradt illetmény megfizetését igényelte az alperes perköltségben való marasztalásával.
- [7] A kereset szerint a felperes értékelési időszakban kapott pozitív

teljesítményértékelései a negatív irányú eltérés alapjául nyilvánvalóan nem szolgálhatnak. Ugyancsak nem támaszthatja alá az illetmény csökkentését a 2016. októberében kiadott, írásba foglalt szóbeli figyelmeztetés sem.

- [8] A felperes az alperes döntését azért is sérelmezte, mert a kinevezés módosításáról szóló dokumentum kiadásakor a munkáltató már tudta, hogy 2017. december 27-én a felperes nyugdíjba megy, az illetmény eltérítés pedig a nyugdíja összegére is kihatással lesz. Személyiségi jogai megsértése miatt előterjesztett sérelemdíj iránti igényétől a tárgyalás berekesztése előtt elállt, ezen kereseti követelés körében kérte a per megszüntetését.
- [9] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalásával kérte. Álláspontja szerint a munkáltatói jogkör gyakorlója jogszerűen dönthetett az illetmény eltérítéséről amit a felperes munkavégzése indokolt.

Az első- és másodfokú ítélet

- [10] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 65.M.3152/2017/10. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes 2017. október 24-én kelt számú kinevezés módosítása jogellenes, és kötelezte az alperest 253.619 forint illetmény megfizetésére. A sérelemdíj vonatkozásában a pert megszüntette. Kötelezte a felperest mérsékelt összegű eljárási illeték viselésére azzal, hogy a fennmaradó eljárási illeték az államot terheli.
- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény (továbbiakban: ÁSZtv.) 21. §-nak (1) bekezdésében foglaltakra. Rögzítette, hogy a perben az alperest terhelte annak bizonyítása, miszerint a felperes illetményének eltérítésére vonatkozó döntési mechanizmusában a munkáltató nemcsak a vonatkozó konkrét jogszabályi rendelkezéseket, hanem az általános elvárásokat is figyelembe vette döntése kialakításakor. A bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás során arra a következtetésre jutott, hogy az alperes részéről mindez sikertelen volt.
- [12] A per adataiból megállapítható, hogy az alperes a negatív irányú illetményeltérítést a felperesnél anélkül alkalmazta, hogy ennek rendjéről belső szabályzatot, utasítást alkotott volna. A döntés során figyelembe vehető szempontokat a felperes nem ismerhette meg, az illetmény eltérítésről szóló okirat ilyet nem tartalmazott. Ezzel a felperest a munkáltató olyan helyzetbe hozta, hogy a negatív jogkövetkezmény elkerülése érdekében magatartását előzetesen az alperes elvárásaihoz igazítani nem tudta, és a munkáltatói döntés meghozatalát követően annak indokait és irányadó szempontjait utólag sem ismerhette meg. A 2017. október 27-én közölt okirat ezen túlmenően a felperes illetményének módosításáról 2017. október 1. napjától rendelkezett, vagyis az alperes visszamenőlegesen kívánta a felperes jogviszonya feltételeit negatívan befolyásolni. Az alperes egy jelentős súlyú

jogkövetkezmény alkalmazása terén a felperest teljes bizonytalanságban tartotta, az együttműködésre, a jóhiszemű és tisztességes eljárásra vonatkozó kötelezettségét olyan súlyos mértékben sértette meg, ami a perben támadott intézkedést eleve jogellenessé tette.

- [13] A bíróság ezen túlmenően megállapította, hogy az alperes intézkedése nincs összhangban a teljesítményértékelések és illetményeltérítések terén egységes gyakorlatot kialakítani igyekvő, hivatalos szabályzati formába nem öntött szervezeti anyagokkal sem. A rendelkezésre álló anyag a fejlesztendő, illetve értékelhetetlen minősítés jogkövetkezményei közé sorolja a negatív irányú illetményeltérítést, és még csak említést sem tesz arról, hogy a teljesítményértékelések eredményén kívül más figyelembe vehető szempontok is hozzájárulnának az illetmény csökkentéséhez.
- [14] Az elsőfokú bíróság egyetértett a felperes azon álláspontjával, hogy egy belső anyag közzététele mellett a munkaértékelő lapokon közölt teljesítményértékelésektől független, merőben más, a számvevők előtt egyáltalán nem ismert szempontok figyelembevétele a negatív irányú illetményeltérítés során elfogadhatatlan, különösen akkor, ha maga a munkáltatói intézkedés is - a szervezeti anyaggal összhangban - indokolásában kizárólag a munkaértékelések eredményére utal vissza.
- [15] Egyetlen olyan munkáltatói figyelmeztetés, amely az elbírált kötelezettségszegést maga is csekély jelentőségűnek tekinti, nem lehet alkalmas arra, hogy az értékelt időszakban a teljesítményértékelésben mindvégig pozitívan minősített felperes munkájának átfogó értékelését negatív irányba terelje.
- [16] A bíróság számára az intézkedés alapossága és jogszerűsége megkérdőjelezhető volt annak tükrében, hogy annak meghozatala előtt a felperest meg sem hallgatták, a figyelmeztetés kizárólag általánosságokat tartalmaz, és az alapjául szolgáló vizsgálati anyagot a felperes sem a figyelmeztetést megelőzően, sem utólagos kérésére nem ismerhette meg.
- [17] A fentiek alapján a bíróság az alperes iktatószámú kinevezésmódosítást tartalmazó okiratát jogellenesnek ítélte, és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 273.619 forint illetményt.
- [18] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650.425/2018/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal a kiegészítéssel, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik. Kötelezte az alperest, hogy fizessen a felperesnek 10.000 forint másodfokú perköltséget, és kimondta, hogy a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.
- [19] A felperes számvevőként az ÁSZ tv. 8. § (1) bekezdése értelmében az Á... Sz... személyi állományába tartozott, és az ÁSZ tv.-ben nem szabályozott kérdésekben jogviszonyára a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. tv. (Kttv.) rendelkezéseit kellett alkalmazni. Ezzel összhangban a Kttv. 2. §-a a tárgyi

hatály alá tartozó szervek között felsorolja az Á... Sz...et is. Ennek értelmében az itt foglalkoztatott közszolgálati tisztviselőkre akkor irányadóak a Kttv. szabályai, ha a szervekre vonatkozó törvény más, speciális rendelkezést nem határoz meg. A számvevők közszolgálati jogviszonyban állnak, a Kttv. 226. § (1) bekezdése szerint a közszolgálati jogviszonyban a Kttv. kormánytisztviselőkre vonatkozó rendelkezéseit a köztisztviselőkről szóló VIII. fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

- [20] Helyesen utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy a felek jogviszonyában figyelemmel kell lenni a Kttv.-ben szabályozott általános magatartási követelményekre, mivel amennyiben egy helyzet jogszerűsége a törvényi részletszabály alkalmazásával egyértelműen nem dönthető el, ezekhez az elvekhez kell visszanyúlni, és figyelemmel kell lenni a Kttv. 9. § (2) bekezdése szerint a jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a jóhiszeműség és a tisztesség elvének megfelelő eljárásra és a kölcsönös együttműködés kötelezettségére.
- [21] A felperes mindvégig vitatta az írásba foglalt szóbeli figyelmeztetés jogszerűségét, az abban leírtak tisztázására - kérelme ellenére - sem volt lehetősége, ezáltal az alperes az együttműködési kötelezettségének nem tett eleget. Ezzel a felperes számára további érdeksérelmet okozott, mivel a munkáltató által is csekély súlyúnak tekintett kötelezettségsszegést az illetményeltérítés kapcsán értékelési körébe vonta, amit helyesen ítélt jogellenesnek az elsőfokú bíróság.

Az alperes felülvizsgálati kérelme és a felperes ellenkérelme

- [22] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre kiterjedő hatályon kívül helyezését és a keresetet elutasító határozat meghozatalát kérte, a felperes első- másodfokú és felülvizsgálati perköltségben való marasztalásával.
- [23] Az alperes álláspontja szerint a másodfokú ítélet sérti az ÁSZ tv. 21. § (1) bekezdését és tévesen állapította meg a kinevezésmódosítás jogellenességét.
- [24] Az ÁSZ tv. 21. § (11) bekezdése szerint az Á... Sz... elnöke át nem ruházható hatáskörében a megállapított személyi juttatások előirányzatán belül munkája értékelésétől függően a számvevő alapilletményét legfeljebb 50 %-kal megemelheti vagy legfeljebb 20 %-kal csökkentett mértékben állapíthatja meg. A fenti szabály alapján járt el a munkáltató a perbeli kinevezés módosításakor. A felperes munkáját komplexen értékelte, majd ez alapján döntött illetményének eltérítéséről.
- [25] A jogi megfelelőségi elemzés az alperesnél bevett gyakorlatnak számít, így nem lehet úgy tekinteni, mintha az annak folytán kibocsájtott, írásba foglalt szóbeli figyelmeztetés, valamint illetményeltérítés alaptalan lett volna.
- [26] Valamennyi számvevő teljes mértékben tudatában van a munkáltató mindenkori elvárásainak, mivel a folyamatosan írásos anyagok,

képzések révén mind az általános, mind az egyes feladatokhoz kötődő feladatokat és értékelési szempontokat közli a számvevőkkel. Ennek megfelelően a számvevők az elvárásokkal tisztában vannak, amiből következik, hogy az ettől való eltérés megalapozhatja az illetmény eltérítésre irányuló döntést.

- [27] Nem valós a másodfokú bíróság megállapítása, mely szerint az alperes részletes, objektív és a számvevők számára is megismerhető eljárásrendszert nem dolgozott ki. Az alperes elvárásait a számvevők a napi rutin során ismerték meg, az kellően részletes és objektív alapokon nyugszik.
- [28] Az sem valós megállapítás a bíróság részéről, hogy az alperes teljesítményértékelésre vonatkozó írásos anyaga ne lenne összhangban a perbeli munkáltatói intézkedéssel. A teljesítményértékelési keretrendszer ugyanis semmilyen módon nem zárja ki azt, hogy az illetményeltérítés során a munkáltatói jogkör gyakorlója egyéb szempontokat is figyelembe vegyen.
- [29] Az, hogy az írásba foglalt szóbeli figyelmeztetés maga is csekély súlyúnak minősíti a kötelezettségszegést, nem jelenti azt, hogy a munkáltató annak semmilyen jelentőséget nem tulajdonított. A felperes által elkövetett hibák elérték azt a szintet, amelynek alapján - a munkáltató a fokozatosság elvét sem tévesztve szem előtt - a második fokozatú jogkövetkezmény alkalmazásáról döntött. Az illetményeltérítés mértéke is ehhez igazodott, hiszen azt mindössze 10 %-ban állapította meg. Súlyosabb kötelezettségszegés esetén fegyelmi eljárás elrendelésére, és akár 20 %-os negatív illetményeltérítésre is sor kerülhetett volna.
- [30] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult az alperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.
- [31] A teljesítményértékelési keretrendszer ugyan nem zárja ki, de nem is rögzíti, hogy a teljesítményértékelésen kívül bármi más is szerepet játszhat az illetmény eltérítésében. Az erről szóló dokumentum is a munkaértékelés eredményére hivatkozik.
- [32] Hangsúlyozandó, hogy a bíróságok a hatályos jogszabályok figyelembe vétele mellett, megfelelő bizonyítási eljárást lefolytatva, a feleket részletesen és teljes körűen kioktatva jártak el, részükről jogszabálysértés nem történt.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [33] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [34] A Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül. A Pp. 272. § (2) bekezdése szerint pedig a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a

határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.

- [35] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei tehát a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az erre vonatkozó jogi álláspontját részletesen kifejti, vagyis a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti (1/2016. (II. 15.) PK vélemény).
- [36] Az alperes felülvizsgálati kérelmében megsértett jogszabályhelyként nem hivatkozott a Pp. 206. §-ban foglaltakra, így jelen eljárásban is a jogerős ítélet szerinti tényállás volt irányadó.
- [37] Az ÁSZ tv. 21. § (11) bekezdése szerint az Á... Sz... elnöke át nem ruházható hatáskörében a számvevő alapilleményét eltérítheti, azt legfeljebb 20 %-kal csökkentett mértékben állapíthatja meg. A másodfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy ezen jogosultsága azonban nem lehet korlátlan, az intézkedésnek jogszerűnek és indokoltnak kell lennie.
- [38] Ugyancsak helyes azon jogerős ítéleti megállapítás, hogy az alperes objektív, és a számvevők számára megismerhető eljárási rendszert nem dolgozott ki ezzel összefüggésben. Azon felülvizsgálati hivatkozás pedig nem alapos, hogy a számvevők tisztában voltak az elvárásokkal, hiszen a felperes sérelmezte az illetménycsökkentést, állítva, hogy annak indokolásával nincs tisztában, az alperes pedig intézkedése konkrét indokát egyáltalán nem jelölte meg még az eljárás során sem.
- [39] Az alperes felülvizsgálati kérelmében állította, hogy a teljesítményértékelési keretrendszer nem zárja ki, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója az illetmény eltérítés során egyéb szempontokat is figyelembe vegyen. Ezen álláspont abban az esetben elfogadható, ha mindezt objektív elvárások szerint teszi, az eljárás során pedig az alperes nem jelölt meg olyan tevékenységet vagy mulasztást, amely indokoltá tette volna felperes esetében az illetmény csökkentését.
- [40] A kifejtettek tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-nak (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [41] Az alperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-nak (1) bekezdésén alapul.
- [42] A le nem rótt felülvizsgálati eljárás illeték az államot terheli az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-a értelmében.
- [43] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdés alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

, 2020. január 8.

**. Hajdu Edit s. k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna
s. k. előadó bíró, . Rózsavölgyi Bálint s. k. bíró**

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő